

محمد قائد عنوان کرد

هردمبیلی در جامعه نشر

محمد قائد درحالی‌که معتقد است این‌که یک کتاب را ۱۶، ۱۷ نفر ترجمه می‌کنند، مسخره‌بازی و ناخنک زدن است، از هردمبیلی در جامعه نشر سخن می‌گوید.

این مترجم در گفت‌وگو با ایسنا، درباره وضعیت ترجمه آثار ادبی فارسی به زبان‌های دیگر اظهار کرد: زمانی در شوروی آثار ادبی روسی را ترجمه و به نحو عالی‌ای چاپ می‌کردند و تقریباً مجانی به ایران می‌فرستادند. اما در ایران عده‌ای همان کتاب‌ها را دوباره ترجمه می‌کردند، چون مترجمی که در مسکو این کار را انجام داده بود، سال‌ها از ایران دور بود.

او افزود: اما در تهران کسی که زبان فارسی رایج را می‌دانست و در جریان ادبیات بود، همان کتاب‌ها را به زبان فارسی ترجمه می‌کرد و با قیمت خیلی بیشتری به فروش می‌رسیدند، ولی مردم این ترجمه‌ها را بیشتر می‌خریدند؛ بنابراین ادبیات فارسی را کشورهای دیگر باید خودشان وارد کنند.

قائد با اشاره به این‌که مترجم باید کتاب را به زبان مادری ترجمه کند گفت: مترجم در هر کشوری که قرار است اثری را از زبان فارسی ترجمه کند، باید زبان مقصد، زبان مادری‌اش باشد و آن وقت به کمک یک وردست ایرانی که برای او مفاهیم و اصطلاحات را توضیح دهد، ادبیات ایرانی را به کشور خودش وارد کند، که البته این کار در حال انجام است. کتاب‌های بسیاری از نویسندگان ایرانی که از جمله نخستین آن‌ها می‌توان به صادق هدایت اشاره کرد به زبان‌های دیگر ترجمه شده است. اما آن‌ها هرگاه دل‌شان بخواهد ادبیات فارسی را به کشورشان وارد می‌کنند و این‌طور نیست که مترجمی در تهران کتابی از فارسی به زبان دیگر ترجمه کند و بگوید که با ادبیات ما آشنا شوید، کشورهای دیگر خودشان باید بخواهند.

این نویسنده و ویراستار ترجمه‌های مجدد و متعدد از روی یک اثر را کاری بی‌معنی دانست و بیان کرد: این ترجمه‌های مجدد به دلیل نبود کپی‌رایت، یک نوع رونویسی است. بالقوه می‌شود کسی هر کتابی را بهتر ترجمه کند کما این‌که طبیعی است کسی که خودش کتاب را ترجمه کرده بعد از چاپ اول آن را بازنگری و ایرادها را رفع کند، اما این‌که یک کتاب را ۱۶، ۱۷ نفر ترجمه می‌کنند، مسخره‌بازی و ناخنک زدن است. یک کتاب قاعدتاً پس از دو یا سه بار ترجمه کردن باید خیلی بهتر و ایرادهایش برطرف شود. چطور می‌شود که بعد از ۱۳ بار ترجمه کردن، ترجمه سیزدهم از اولی بهتر نیست؟! این هردمبیلی جامعه نشر است.

مترجم «توپ‌های ماه اوت» همچنین در پاسخ به سوالی درباره تغییر ذائقه مخاطبان کتاب‌های ترجمه گفت: حتماً سلیقه مخاطبان تغییر کرده است، اما برای اندازه‌گیری آن باید ۱۰۰ سال بگذرد تا بشود آدم‌ها به پشت سرشان نگاه کنند. به مرور زمان در جوامع، زبان، اصطلاحات و صرف‌ونحو عوض می‌شود. مترجم هم در همین محیط پرورش پیدا می‌کند و او هم سلیقه‌اش عوض می‌شود و برای سلیقه‌های جدید ترجمه می‌کند؛ بنابراین همه چیز در تغییر است، اما این‌که این تغییر چقدر، چطور و کجا رخ می‌دهد باید فاصله بگیریم تا آن را بدانیم.

محمد قائد در ادامه بیان کرد: از فاصله نزدیک نمی‌شود قضاوت کرد، که بگویم در عرض ۱۰ سال زبان چگونه شده است. اما زبان قدیمی برای امروزی‌ها خیلی جالب نیست. البته زبان امروزی هم ایرادها و اشکالاتی دارد و کسانی که خیلی به اصول ادبی و صرف‌ونحو صحیح پایبند هستند از آن خوش‌شان نمی‌آید. ولی به هر حال همه چیز در حال تغییر است. به طوری که به نظر من نوشته‌های ادبای قرن ۱۹

خیلی عتیقه است و شاید هم بوی نا می دهد و هر نسلی بعد از مدتی می خواهد به زبان جدیدی بنویسد و آثار را به زبان جدیدی ترجمه کند.

انتهای پیام

✉ خبرنگار فاطمه نظرمحمدی | دبیر ساره دستاران

لینک کوتاه <https://www.isna.ir/news/98>